
Az európai uniós védjegy földrajzi jelzéseken alapuló abszolút kizáró lajstromozási kritériumai az Európai Bíróság joggyakorlatában

Vígh Beáta *

A földrajzi jelzések és eredetmegjelölések jogi oltalma a fogyasztók és termelők jogos érdekeit szolgálja, és elsőbbséget élvez a védjegyek jogi oltalmával szemben az Európai Bíróság joggyakorlata alapján. Az európai uniós védjegyreform, amelynek csúcspontja az 1001/2017 rendelet az európai uniós védjegyekről, számos változást vezetett be az európai uniós védjegyek jogi oltalmára és lajstromozására vonatkozóan, de az európai uniós védjegyek és földrajzi jelzések közti jogviszony tekintetében mind a jogszabály, mind az európai uniós joggyakorlat következesen azonos irányt követő rendelkezéseket fogalmaz meg, amelyek a korábbi, egységes piac megteremtésére vonatkozó jogszabályok elveit követik.

Kulcszavak: földrajzi jelzés, európai uniós védjegy, joggyakorlat, Európai Unió Bírósága

The legal protection of geographical indications and designations of origin serves the legitimate interests of consumers and producers and prevails over the legal protection of trademarks, according to the case law of the European Court of Justice.

The EU trade mark reform, culminating in the EU Trade Mark Regulation 1001/2017, has introduced a number of changes to the legal protection and registration of EU trade marks, but both the legislation and EU case law consistently set out provisions following the same direction as regards the legal relationship between EU trade marks and geographical indications, which follow the principles of the earlier legislation on the creation of the single market.

Keywords: geographical indication, EU trademark, EU case law, CJEU

<https://doi.org/10.32980/MJSz.2022.4.2123>

Az Európai Unió földrajzi jelzései azoknak a termékeknek a nevét védik, amelyek egy adott földrajzi területről (régiónból) származnak és sajátos jellegzetességeik, minőségük vagy hírnevük az adott földrajzi területhez köthető. Az oltalom alatt álló eredetmegjelölés (OEM) mezőgazdasági termékekre, élelmiszerekre, borokra vonatkozik, az oltalom alatt álló földrajzi jelzés (OFJ) mezőgazdasági termékekre, élelmiszerekre, borokra vonatkozik, a földrajzi árujelző

* PhD-hallgató, Debreceni Egyetem, Marton Géza Állam-és Jogtudományi Doktori Iskola.

(FJ) szeszes italokra, ízesített borokra, mezőgazdasági termékekre és élelmiszerekre vonatkozik, míg a hagyományos különleges termék (HKT) jelzés élelmiszerekre és mezőgazdasági termékekre vonatkozik.

A földrajzi jelzések oltalma vitatott téma a szellemi tulajdonjogok területén. A TRIPS¹ megállapodás nem oldotta fel az ezzel kapcsolatos felszültségeket és vitákat a különböző országok elfogadott jogi megoldásai között, amelyek a földrajzi árujelzők által biztosított jogi oltalom természetére és céljára vonatkoznak². A földrajzi jelzések tematikája azért fontos a különböző európai államok számára, mert a szellemi tulajdonjog területén ez az a jelző, amely nagyon magas szintű állami beavatkozást tükröz azokkal a jellemzőkkel kapcsolatosan, amelyek a földrajzi árujelzők értékét határozzák meg³. Ezzel szemben az állami beavatkozás azokkal a jellemzőkkel kapcsolatosan, amelyek arra irányulnak, hogy a fogyasztók számára a termékek összetéveszthetetlenségét biztosítsák nem annyira erős.

A földrajzi jelzésekkel kapcsolatos európai uniós jogszabályok közül a legfontosabbak:

- A Tanács 510/2006/EK rendelete (2006. március 20.) a mezőgazdasági termékek és élelmiszerek földrajzi jelzéseinek és eredetmegjelöléseinek oltalmáról
- A Bizottság 2006/1898/EK rendelete (2007. december 31.) a mezőgazdasági termékek és élelmiszerek földrajzi jelzéseinek és eredetmegjelöléseinek oltalmáról szóló 510/2006/EK tanácsi rendelet végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról
- Az Európai Parlament és a Tanács 110/2008/EK rendelete (2008. január 15.) a szeszes italok meghatározásáról, megnevezéséről, kiszerezéséről, címkézéséről és földrajzi árujelzőinek oltalmáról, valamint az 1576/89/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről
- A Tanács 1493/1999/EK rendelete (1999. május 17.) a borpiac közös szervezéséről
- A Tanács 1782/2003/EK rendelete (2003. szeptember 29.) a közös agrárpolitika keretébe tartozó közvetlen támogatási rendszerek közös szabályainak megállapításáról és a mezőgazdasági termelők részére meghatározott támogatási rendszerek létrehozásáról, továbbá a 2019/93/EGK, 1452/2001/EK, 1453/2001/EK, 1454/2001/EK, 1868/94/EK, 1251/1999/EK, 1254/1999/EK, 1673/2000/EK, 2358/71/EGK és a 2529/2001/EK rendelet módosításáról

¹ https://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/31bis_trips_01_e.htm (letöltés időpontja: 2022.04.30.)

² Calboli, Irene; Montagnani, Maria Lilla: Comparative Legal Analysis and Intellectual Property Law: A Guide for Research, in: *Handbook of Intellectual Property Research: Lenses, Methods, and Perspectives*, Oxford University Press, 2021, 61.o. <https://www.universitypressscholarship.com/view/10.1093/oso/9780198826743.001.0001/oso-9780198826743-chapter-4> (letöltés időpontja 2022.03.24)

³ Sanders, Anselm Kapelman: Geographical Indications as Property: European Union Association Agreements and Investor–State Provisions, in: *Geographical Indications at the Crossroads of Trade, Development, and Culture focus on asia-pacific*, 2017 <http://dx.doi.org/10.1017/9781316711002> (letöltés időpontja: 2022.04.30.)

- A tanács 1290/2005/EK rendelete (2005. június 21.) a közös agrárpolitika finanszírozásáról
- A Tanács 479/2008/EK rendelete (2008. április 29.) a borpiac közös szervezéséről, az 1493/1999/EK, az 1782/2003/EK, az 1290/2005/EK és a 3/2008/EK rendelet módosításáról, valamint a 2392/86/EGK és az 1493/1999/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről
- A Tanács 1234/2007/EK rendelete (2007. október 22.) a mezőgazdasági piacok közös szervezésének létrehozásáról, valamint egyes mezőgazdasági termékekre vonatkozó egyedi rendelkezésekről (az egységes közös piacszervezésről szóló rendelet)
- A Bizottság 114/2009/EK rendelete (2009. február 6.) az oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel és az oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel ellátott borokra való hivatkozás tekintetében a 479/2008/EK tanácsi rendelet alkalmazására vonatkozó átmeneti intézkedések megállapításáról

A földrajzi árujelzőket az jellemzi a védjegyektől eltérően, hogy többségükben agrártermékekre vonatkoznak, és kollektív jogosultságot biztosítanak.⁴ Ezek azok az alapvető jellemzők, amelyek miatt szükséges volt, nemcsak külön rendelkezésekbe foglalni a védjegy lajstromozást kizáró okként a földrajzi jelzések jogi oltalmát, hanem szükség van arra is, hogy az Európai Bíróság joggyakorlatában folyamatosan és következetesen ugyanazt az egységes álláspontot képviselje a földrajzi jelzések jogi oltalmának vizsgálatára vonatkozóan a védjegyjog viszonylatában.

A védjegyekre vonatkozó szabályozás ugyanis, a védjegy két funkciója által mutathat átfedést a földrajzi jelzések jogi oltalmával kapcsolatosan, és éppen itt szükséges a határvonalak megerősítése a joggyakorlat segítségével: az eredetiségjelző funkció és a minőségjelző funkció. Az eredetiségjelző funkció szerint a védjegyként alkalmazott jelzés utalhat az áru előállítójára, forgalmazójára, vagy a szolgáltatás nyújtójára.⁵ A minőségjelző funkció a védjegynek gazdasági jellegű, és nem jogi oltalmi funkciója, hiszen az állandó jó minőségét a termékeknek és szolgáltatásoknak a jogi szabályozás nem képes garantálni. A gyakorlatban nem lehetséges annak folyamatos ellenőrzése, hogy a védjegyet csak azonos és jó minőségű termékekkel és szolgáltatásokkal kapcsolatosan használják.⁶ A jogszabályok csak az egységes keretet teremtik meg a védjegyként használt jelzések jogszerű alkalmazásához, amely hivatott biztosítani azt, hogy a fogyasztók nem tévesztik össze a védjegyet más termékek és szolgáltatások jelzésével. Az újabb megközelítések⁷ szerint, a védjegy eredetjelző funkciója nemcsak azt szolgálja, hogy a fogyasztót ne lehessen megtéveszteni, hanem összekapcsolódva a

⁴ Tattay Levente, Pintz György, Pogácsás Anett: *Szellemi alkotások joga*, Pázmány Press, 2011

⁵ Csécsy György: *Védjegyjog és piacgazdaság*, Novotni Alapítvány a Magánjog Fejlesztéséért, Miskolc, 2001, 202.o.

⁶ Csécsy György: i.m. 201.o.

⁷ Calboli, Irene, Ginsburg, Jane C.: *The Cambridge Handbook of International and Comparative Trademark Law*, Cambridge University Press, 2020, doi:10.1017/9781108399456, <https://www.cambridge.org/core/books/cambridge-handbook-of-international-and-comparative-trademark-law/89635A9E3B1BEF12EFC92D0405589D14> (utolsó letöltés 29.04.2022)

reklámfunkcióval azt is lehetővé kell tennie, hogy a fogyasztó könnyebben tudjon választani terméket és szolgáltatást.

Az 1001/2017 EU Rendelet az európai uniós védjegyről 7. cikk, c) és j) abszolút kizáró lajstromozási feltételei alapján, az európai uniós védjegy nem lajstromozható, ha:

- kizárólag olyan jelekből vagy adatokból áll, amelyeket a forgalomban az áru vagy a szolgáltatás fajtája, minősége, mennyisége, rendeltetése, értéke, földrajzi származása, előállítási vagy teljesítési ideje, illetve egyéb jellemzője feltüntetésére használhatnak;
- az eredetmegjelölések és a földrajzi jelzések oltalmát biztosító uniós jogszabályok vagy nemzeti jog, vagy olyan nemzetközi megállapodás alapján, amelyben az Unió vagy az érintett tagállam részes fél, ki van zárva az oltalomból.

Az 1151/2012 EU Rendelet a mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek minőségrendszereiről 5 cikk 2) szerint:

a „földrajzi jelzés” elnevezés olyan terméket jelöl:

a) amely egy meghatározott helyről, régióból vagy országból származik;

b) amelynek valamely tulajdonsága, hírneve vagy más jellemzője alapvetően földrajzi eredetének tulajdonítható; valamint

c) amely előállításának legalább egy szakasza a meghatározott földrajzi területen történik.

A földrajzi árujelzők szerepe a termékek, szolgáltatások eredetének jelzése, amely azért fontos, mert a fogyasztói választások befolyásolják egy adott földrajzi terület gazdasági – szociális fejlődését.⁸ A szellemi alkotások jogának részeként a földrajzi árujelzők a kollektív módon hozzárendelt brand értékét védik a regionális hagyományos termékek jelzéseivel⁹. A földrajzi árujelzők oltalmával kapcsolatos európai uniós és nemzeti jogalkotási hatáskörök jelentős mértékben függenek attól, hogy milyen jellegű a földrajzi árujelző oltalma alatt álló termék: szőlészeti, borászati, mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek esetében az európai uniós hatáskör kizárólagos, míg szeszes italok esetében az európai uniós jogi oltalom mellett lehetséges a nemzeti jogi oltalom is.¹⁰

Az 1151 / 2012 EU Rendelet lehetővé teszi ugyan a földrajzi árujelzők jeleinek bejegyzését, de más hasonló nemzeti vagy regionális lajstromozási rendszerektől eltérően¹¹ az európai uniós lajstromozási rendszerben csak a földrajzi helyet,

⁸ Gangjee, Dev.S.: Sui Generis or Independent Protection Geographical Indications Protection, in: *The Cambridge Handbook of International and Comparative Trademark Law*, Cambridge Press, 2020, 256.o.

⁹ Gangjee, Dev.S: i.m. 256.o.

¹⁰ Millisits Endre: Porto/Port kontra Port Charlotte, avagy végső döntés előtt az Európai Bíróság a földrajzi árujelzők és az európai uniós védjegyek közötti néhány konfliktus kérdésében, *Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle*, 122, (2017), 5., 46.o. <https://www.szttnh.gov.hu/sites/default/files/files/kiadv/szkv/szemle-2017-05/03-millisits.pdf> (utolsó letöltés 29.04.2022)

¹¹ TRIPS Egyezmény 22.1. cikk https://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/27-trips_04b_e.htm (utolsó letöltés 29.04.2022)

származást jelölő szavakat lehet lajstromoztatni, logókat, formákat, közvetett földrajzi jelzéseket nem.¹²

Ez a szabályozási mód aláhúzza és mélyíti a különbséget a védjegyek és a földrajzi jelzések között az európai uniós lajstromozási kritériumok szerint. Ugyanakkor ez is oka annak, hogy azokat a földrajzi jelzéseket, eredet megjelöléseket amelyek ábrás jeleket is tartalmaznak európai uniós együttes vagy tanúsító védjegyként lajstromoztatnak¹³. Szintén a jogszabályokból adódó különbség, hogy a földrajzi jelzések jogi oltalma nem terjed ki szolgáltatásokra, a védjegyek jogi oltalma pedig vonatkozik a különböző szolgáltatások kategóriáira is.¹⁴

A földrajzi jelzések jogi oltalmi rendszerének létrehozását elsősorban a borfajták eredetvédelme indokolta, ugyanis itt a földrajzi hely jellemzői, mint a talaj minősége és a klíma jellege jelentős hatással vannak a termék minőségére és jellemzőinek kialakulására.¹⁵ Éppen ezért a földrajzi árujelzők védelme az Európai Unióban az agrárpolitikához és a borpiac működtetéséhez kapcsolódik, és vita tárgyát képezi, hogy kiterjeszhető-e a földrajzi árujelzők jogi oltalma nem agrár termékekre is¹⁶.

Ugyanakkor az Európai Bíróság joggyakorlata alapján továbbra is megmarad a határvonal a védjegyek által biztosított és a földrajzi jelzések által biztosított jogi oltalom között: a védjegy jogi oltalma kiterjedhet a hírneves, elismertséggel rendelkező megnevezésekre, a földrajzi árujelzők által biztosított jogi oltalom a termékek eredetét védi és jelzi, de nem terjed ki a jóhírűség, hírnév védelmére¹⁷. Az ezzel kapcsolatos döntés¹⁸ azért fontos, mert a jogi oltalom határainak értelmezése meghatározza a védjegyek és a földrajzi árujelzők viszonyát: a reklámfunkció betöltése mindkét esetben szorosán kapcsolódik a termék minőségének jelzéséhez és védelméhez, de amennyiben a földrajzi árujelző nemcsak az eredet és minőség összekapcsolódása, hanem az eredet-hírnév-minőség összekapcsolódására is jogi oltalmat jelenthetne, számos esetben fölülírhatná a védjegy által biztosított jogi oltalom reklámfunkcióját, és kérdéssé tenné a jogi oltalom jellegét. Mivel a földrajzi árujelző kollektív jogosultságot biztosít, a védjegy pedig egyéni jogosultságot, a tanúsító és együttes védjegyek kivételével, a földrajzi árujelzők jogi oltalmának kiterjesztése a jóhírűséggel rendelkező termékek eredetvédelme biztosításának irányába valószínű, hogy a földrajzi árujelzővel védett termékek számára biztosított volna aránytalanul erős pozíciót, a védjegy jogi oltalma alatt álló termékekkel szemben.

Az európai uniós szabályozás szerint, egy földrajzi jelzés akkor is jogi oltalmat élvez és kizárja a hasonló védjegyek lajstromozhatóságát, ha nem eredetvédelmi

¹² Gangjee, Dev.S: i.m. 261.o.

¹³ Gangjee, Dev.S: i.m. 261.o.

¹⁴ Gangjee, Dev.S: i.m. 262.o.

¹⁵ Gangjee, Dev.S: i.m. 262.o.

¹⁶ Gangjee, Dev.S: i.m. 262.o.

¹⁷ Millisits Endre.: Porto/Port kontra Port Charlotte, avagy végső döntés előtt az Európai Bíróság a földrajzi árujelzők és az európai uniós védjegyek közötti néhány konfliktus kérdésében, *Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle*, 122.évf,5.sz., (2017), 56.o. .
<https://www.sztnh.gov.hu/sites/default/files/files/kiadv/szkv/szemle-2017-05/03-millisits.pdf> (utolsó letöltés 29.04.2022)

¹⁸ C-56/16.P.

jelzés (DPO), de hasonló jelzés által jogi oltalom alatt áll¹⁹. A földrajzi jelzés jóhírveve nem jelent kritériumot a jogi oltalma elismeréséhez (TOSCANO földrajzi jelzés és TOSCORO márka²⁰), illetve, az irreleváns a védjegy lajstromozása szempontjából, ha a földrajzi jelzés kevésbé ismert a fogyasztók körében. A védjegy lajstromozásának visszautasításában az is szerepet játszik, hogy ha nem is azonosak a termékek, de vannak olyan jellemzők, amelyek azonosak és védjegy megjelenítése hasonló, vagy tartalmazza a földrajzi jelzés megjelenítését. Az Európai Bíróság Törvényszékének 2017 február 2. ítélete alapján, a 207/2009 Rendelet²¹ 7. cikke (1) bekezdésének k) pontja ebben az esetben nem alkalmazható, mivel ez a rendelkezés a vitatott védjegy bejelentési napján nem volt hatályban. A 40/94 Rendelet²² 142. cikkére utalva a fellebbezési tanács úgy vélte, hogy a 2081/92²³ Rendelet 13. cikkének (1) bekezdése és 14. cikkének (1) bekezdése a jelen ügyben közvetlenül alkalmazandó. Ennek alapján az ütköző megjelölések közötti vizuális és hangzási hasonlóságokra tekintettel a fellebbezési tanács azt állapította meg, hogy a TOSCORO megjelölés használata egyes 29. osztályba tartozó áruk („étkezési olajok és zsírok”, „étkezési növényi olaj, és különösen olívaolaj” és „zöld és fekete olívakrém”) esetében a szóban forgó oltalom alatt álló földrajzi jelzésre történő utalásnak minősül, és azt, hogy ezen áruk tekintetében a vitatott védjegyet törölni kell. A jelen esetben a fellebbezési tanács a 2081/92 Rendelet 13. cikke (1) bekezdésének b) pontját alkalmazta, amely úgy rendelkezik, hogy „[a] bejegyzett elnevezések a következőkkel szemben nyújtanak oltalmat: [...] bármely visszaélés, utánpótlás vagy félrevezető utalás, akkor is, ha feltüntetik a termék valódi eredetét, vagy ha az oltalom alatt álló elnevezést lefordítják, vagy ha például a »jellegű«, »típusú«, »eljárással készített«, »mint a -ban/-ben gyártott«, »utánpótlás« és »hasonló« kifejezéseket szerepeltetik mellette”²⁴.

Fontos itt megjegyezni, hogy bár az ítélet jogalapja olyan jogszabály, amely jóval korábbi mint a védjegyreform jogszabályai, és emiatt szellemiségében is kevésbé dinamikus, illetve tartalmaz eltéréseket a védjegyreform jogszabályaihoz képest, az értelmező joggyakorlat olyan mértékben hidalja át az Európai Bíróság Törvényszékének döntésében ezeket az eltéréseket, hogy a 2017-ben létrejött bírósági döntés teljes mértékben illeszkedik 1001/2017 Rendelet 7. cikk, c) és j) abszolút kizáró lajstromozási feltételei szellemiségéhez.

Az európai uniós joggyakorlat szerint tilos másolni azoknak a termékeknek a megjelenítését, formáját, amelyek eredetét eredetvédelmi jelzés védi (DPO). A tiltás alkalmazásakor a hatóságnak, illetve az EUIPO-nak azt kell figyelembe vennie, hogy a termék reprodukciója megtévesztené-e a fogyasztókat minden releváns tényező tekintetében, beleértve azt is, ahogyan a termék be van mutatva és reklámozva

¹⁹ EUIPO, 2021: *Overview of CJ/GC Case Law, 01.01.2019-31.12.2022*, 93.o. 5

²⁰ T-510/15

²¹ A Tanács 207/2009 Rendelete a közösségi védjegyről)

²² A Tanács 40/94 EK Rendelete a közösségi védjegyről)

²³ A Tanács 2081/92 EKG Rendelete a mezőgazdasági termékek és élelmiszerek földrajzi jelzéseinek és eredetmegjelöléseinek oltalmáról

²⁴ T-510/15

van²⁵. A Syndicat interprofessionnel de defense du fromage Morbier és a Société fromagère du Livradois SAS közötti jogvita előzetes döntéshozatali eljárásában²⁶ az Európai Bíróság analógiát vont és utalt a Whisky Association ítélet, C-44/17 ügyben hozott döntésére, azt illetően, hogy az 510/2006, illetve az 1151/2012 Rendelet 13.cikkének (1) bekezdése nem csupán magának a bejegyzett elnevezésnek a használatát tiltja, hanem e rendelkezések hatálya szélesebb. Ennek értelmében, a „bármely egyéb megjelölés” kifejezés magában foglalja azokat az információkat, amelyek bármilyen formában szerepelhetnek az érintett termék belső vagy külső csomagolásán, valamint az e termékhez kapcsolódó reklámanyagon vagy dokumentumon, különösen olyan szöveg, kép vagy tárolóedény formájában, amely a termék származására, eredetére, jellegére vagy alapvető tulajdonságaira vonatkozóan tájékoztatást adhat. Ugyanakkor az 510/2006, illetve az 1151/2012 Rendelet 13. cikke (1) bekezdésének d) pontját úgy kell értelmezni, hogy ezek a rendelkezések tiltják a bejegyzett elnevezéssel ellátott terméket jellemző forma vagy megjelenés átvételét, amennyiben ezen átvétel alapján a fogyasztó azt hiheti, hogy a szóban forgó termék rendelkezik a bejegyzett elnevezéssel. Az adott ügy valamennyi releváns tényezőjének figyelembevételével meg kell vizsgálni, hogy az említett átvétel megtévesztheti-e a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő európai fogyasztót.

Ez a joggyakorlat azt a szemléletet tükrözi, amely megjelenik a 1001/2017 EU Rendelet az európai uniós védjegyről 7. cikk, c) és j) abszolút kizáró lajstromozási feltételeiben is.

Az Európai Bíróság joggyakorlata²⁷ szerint a kontextus, amelyben használják a földrajzi jelzést tartalmazó megjelenítést nem játszik szerepet annak megítélésében, hogy az európai uniós jogszabályokba ütközik-e a földrajzi jelzés használata. Erre a következtetésre jutott az Európai Bíróság az előzetes eljárásban hozott döntésében, a 110/2008-as Rendelet²⁸ alkalmazása során: A 110/2008 Rendelet 16. cikkének b) pontját úgy kell értelmezni, hogy a lajstromozott földrajzi árujelző „idézése” megvalósulásának megállapítása érdekében nem vehető figyelembe a vitatott alkotóelem környezete, és különösen azon tény nem, hogy ezen alkotóelem mellett pontosan feltüntetik az érintett termék valódi származási helyét.

A 110/2008-as Rendelet 16. cikkének c) pontját úgy kell értelmezni, hogy az ezzel a rendelkezéssel tiltott „hamis vagy félrevezető megjelölés” használatának megállapítása érdekében nem vehető figyelembe az a környezet, amelyben a vitatott

²⁵ EUIPO: *Overview of CJ/GC Case Law, 01.01.2019-31.12.2022*, 2021, 93.o. https://euiipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/contentPdfs/law_and_practice/yearly_overview/yearly_overview_2020.pdf, C-490/19 Syndicat interprofessionnel de defense du fromage Morbier vs. a Société fromagère du Livradois SAS

²⁶ Syndicat interprofessionnel de defense du fromage Morbier vs. a Société fromagère du Livradois SAS

²⁷ C-44/17 Scotch Whisky Association vs. Michael Klotz

²⁸ AZ Európai Parlament és a Tanács 110/2008/Ek Rendelete a szeszes italok meghatározásáról, megnevezéséről, kiszereeléséről, címkézéséről és földrajzi árujelzőinek oltalmáról, valamint az 1576/89/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről

alkotóelemet használják²⁹. A hamis vagy félrevezető megjelölés használatának megállapítására az Európai Bíróság joggyakorlatában következetesen az átlagos, szokásosan észszerűen tájékozott fogyasztó fogalmára hivatkozik, akkor is, amikor nem elsősorban a védjegyjogot alkalmazza, hanem az eredetmegjelölés jogi oltalmának alkalmazásáról dönt, bármely más megjelölés, így a védjegy jogi oltalmával szemben: a Manchego sajt (»queso manchego«) ügyében³⁰, ahol a jogalap az 510/2006/EK rendelet³¹, az Európai Bíróság szerint a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagfogyasztó fogalmát - amelynek észlelését a nemzeti bíróságnak alapul kell vennie annak meghatározásához, hogy fennáll-e az 510/2006 Rendelet 13. cikke (1) bekezdésének b) pontja szerinti „félrevezető utalás” esete -, úgy kell értelmezni, hogy az az európai fogyasztókra vonatkozik, ideértve azon tagállam fogyasztóit is, amelyben az oltalom alatt álló megnevezésre való félrevezető utalást tartalmazó terméket gyártják, vagy amelyhez e megnevezés földrajzilag kapcsolódik, és ahol e terméket túlnyomó részben fogyasztják.³²

A földrajzi terület kiterjedését, lefedettségét, és a földrajzi területi ütközéseket illetően, a földrajzi árujelző és a védjegy jogi oltalma vonatkozásában, az Európai Bíróság Törvényszéke megerősítette a Tres Toros 3 márka visszautasításakor, hogy nem lajstromozható európai uniós védjegyként olyan megjelölés, amely egy védett földrajzi jelzést tartalmaz, még akkor sem, ha a földrajzi jelzés az Európai Unió egy szűkebb területére vonatkozik, a védjegy jogi oltalma pedig az egész Európai Unió területére kiterjedne³³.

A földrajzi területet illetően, amelyre a védjegy utalna, az Európai Bíróság arra is kitér egy előzetes eljárásban hozott döntésében³⁴, hogy nem helyezhető jogi oltalom alá az a szóvédjegy, amely olyan megjelölést tartalmaz, amely tulajdonképpen szokásosan használatos földrajzi helyet megnevezést jelöl, azoknak a termékeknek a viszonylatában, amelyeket az adott földrajzi helyen gyártanak. A védjegy lajstromozását az sem indokolja ilyen esetben, ha a védjegy más verbális elemei tartalmazzák például az üzlet, vagy a tulajdonos jogi, vagy természetes személy megnevezését³⁵.

A fenti iránymutatásoktól valamelyest eltér az Európai Bíróság Törvényszékének az a megállapítása, amelyet a Darjeeling együttes védjegyek ügyében³⁶ fogalmazott meg: a védjegyek jogi oltalma szempontjából nem a földrajzi, hanem a kereskedelmi származás megjelölése a döntő. A megállapítás kontextusához viszont hozzátartozik,

²⁹ C-44/17 Scotch Whisky Association vs. Michael Klotz

³⁰ C-614/17)

³¹ A Tanács 510/2006/EK Rendelete a mezőgazdasági termékek és élelmiszerek földrajzi jelzéseinek és eredetmegjelöléseinek oltalmáról

³² C-614/17)

³³ T-206/16 Bodegas Verdúñez, SL, vs. EUIPO,)

³⁴ C-629/17 J. Portugal Ramos Vinhos SA vs. Adega Cooperativa de Borba CRL)

³⁵ *The Trademark Reporter, Annual Review of EU Trademark Law, 2019 in Review.* 109 (2019) 2., március-április, 261-263.o.

³⁶ C-673/15, P–C-676/15 The Tea Board vs. EUIPO

hogy ez a döntés nem lajstromozási eljárást illetően született, hanem egy korábban lajstromozott védjegy létjogosultságát kérdőjelezték meg a jogvitában.

Ugyanakkor ez az álláspont is a határvonalat erősíti a földrajzi árujelzők és a védjegyek között a védjegy törvény keretein belül, ugyanis a földrajzi jelzések esetében az eredetmegjelölés elsősorban a földrajzi helyre utal, míg a védjegyek esetében elsősorban a kereskedelmi eredetet jelöli, úgy mint gyártó, forgalmazó, és csak azután következik a származási hely.

A legfontosabb különbség a védjegyek és földrajzi árujelzők között, viszont továbbra is a földrajzi árujelzők által biztosított kollektív jogi oltalom. Védjegyek csak abban az esetben tudnak kollektív jogi oltalmat biztosítani, ha együttes vagy tanúsító védjegyek. Együttes védjegy lajstromozására irányuló kérelmet a gyártók, az előállítók, a szolgáltatást nyújtók vagy a forgalmazók szervezete, illetve közjogi személy nyújthat be.³⁷

Az európai uniós együttes védjegy esetében, a lajstromozásnak nem kizáró feltétele a földrajzi jelzéssel való azonosság, vagy ha a védjegy megnevezése földrajzi jelzés megnevezését tartalmazza az 1001/2017 74. cikkének (2) bekezdése szerint:

„A 7. cikk (1) bekezdésének c) pontjától eltérve az (1) bekezdésben említett európai uniós együttes védjegy esetén a megjelölés oltalomban részesülhet akkor is, ha kizárólag az áru vagy a szolgáltatás földrajzi származásának feltüntetéséből áll. Ebben az esetben az európai uniós együttes védjegy jogosultja nem tilthat el mást attól, hogy gazdasági tevékenysége körében, az üzleti tisztesség követelményeivel összhangban használja a védjegyoltalom alatt álló megjelölést, a védjegyoltalom alapján a jogosult nem léphet fel különösen a földrajzi név használatára jogosult személlyel szemben.”³⁸

Ennek alapján az a következtetés vonatható le, hogy az európai uniós jogszabályalkotó az együttes védjegyek jogi oltalmának kiterjedését azonos szintre helyezte a földrajzi jelzések jogi oltalmának szintjével, ami a termékek és szolgáltatások földrajzi származása jogi oltalmának biztosítását illeti.

Európai uniós tanúsító védjegy iránti bejelentést bármely természetes vagy jogi személy – ideértve az intézményeket, hatóságokat és közjogi szerveket is – tehet, feltéve, hogy nem folytat olyan gazdasági tevékenységet, amely a tanúsítással érintett áruk, illetve szolgáltatások forgalomba hozatalára, illetve nyújtására is kiterjed.³⁹ Az európai uniós tanúsító védjegy nem biztosítja a tanúsítás jogi oltalmát a földrajzi eredetre vonatkozóan az 1001/2017-es Rendelet 83. cikkének (1) bekezdése alapján. Az európai uniós tanúsító védjegy viszont egy sajátos védjegy típus, és ezért a jogi oltalma kiterjedésének összehasonlítása a védjegyek más típusaival, illetve földrajzi jelzésekkel más jellemzőkben is jelentős eltéréseket mutat, így ennek a védjegy típusnak a jellemzőit itt nem elemezzük.

Az Európai Bíróság joggyakorlata kiforrott és egységes a földrajzi jelzésekre vonatkozó abszolút kizáró jellegű okok alkalmazásakor a védjegybejelentések

³⁷ 1001/2017 Az Európai Parlament és Tanács Rendelete az európai uniós védjegyről

³⁸ 1001/2017 Az Európai Parlament és Tanács Rendelete az európai uniós védjegyről

³⁹ 1001/2017 Az Európai Parlament és Tanács Rendelete az európai uniós védjegyről

lajstromozhatóságának elemzésénél: a korábbi jogszabályokkal kapcsolatos európai bírósági döntésekben is ugyanaz az iránymutatás összhangban áll a védjegyreform által képviselt állásponttal.

A földrajzi árujelzővel ellátott termékeknek a következő feltételeknek kell egyszerre megfelelniük:

- a termékek egy adott földrajzi helyről, régióból, országból származnak
- a termékek minősége, jó hírneve, vagy más jellegzetessége a földrajzi származásnak tulajdonítható
- legalább egy előállítási lépés az adott földrajzi helyen történik.

A különbség az eredetmegjelölés és a földrajzi jelzés, és/ vagy földrajzi árujelző között az, hogy az eredetmegjelölés a termék szorosabb kapcsolatát jelzi az adott földrajzi hellyel. Az eredetmegjelölés olyan élelmiszereket jelöl elsősorban, amelyek termelése, feldolgozása, elkészítése egy adott földrajzi helyhez és a hozzátartozó tudáshoz kötődik. A földrajzi jelzés vagy földrajzi árujelző kapcsolatot jelez a földrajzi hellyel legalább egy előállítási eljárás tekintetében.

A különbség a földrajzi jelzők között nincs hatással a földrajzi jelzők jogi oltalmának céljára: vagyis az 1001/2017 -es Rendelet 7. cikk (1) (j) pontja egyformán alkalmazandó mindenfajta megjelölésre, amelyek az 1308/2013 Rendelet (borok), 1151/2012 Rendelet (mezőgazdasági termékek és élelmiszerek), 787/2019 Rendelet (szeszes italok) és a 251/2014 Rendelet (aromásított borok) hatálya alá esnek.

Ugyanakkor a földrajzi jelző megnevezés jelentése eltér a földrajzi helyek megnevezésétől, mivel a földrajzi hely megnevezése nem utal semmilyen közvetlen kapcsolatra termék minőségével, jóhírével vagy más jellegzetességével, így nem esik a fent megnevezett jogszabályok hatálya alá.⁴⁰

A "Rioja" például a borok esetében oltalom alatt álló eredetmegjelölés, mivel olyan bort jelöl, amelynek különleges jellemzői megfelelnek az oltalom álló eredetmegjelölés meghatározásának. A "Tabarca" (egy Alicante melletti kis szigetet jelölő földrajzi kifejezés) területén termelt bor azonban csak akkor kaphat földrajzi jelzést, ha megfelel a különleges követelményeknek. Hasonlóképpen, a "Queso Manchego" a sajtok esetében oltalom alatt álló eredetmegjelölés. A "Csíki Tej" (amely egy terméktípust használ egy földrajzi kifejezéssel kombinálva) azonban nem minősülhet földrajzi jelzésnek, mivel nem rendelkezik ilyen jellemzőkkel és követelményekkel.

A földrajzi jelzések oltalma a fogyasztók és a termelők jogos érdekeinek védelmét szolgálja. Az eredetmegjelölések és földrajzi jelzések oltalmának konkrét céljai közé tartoznak a következők: a) a mezőgazdasági termelők és a termelők számára

⁴⁰ C-312/98 Schutzverband gegen Unwesen in der Wirtschaft eV vs. Warsteiner Brauerei Haus Cramer GmbH & Co. KG,

C-35/13 az Assica – Associazione Industriali delle Carni e dei Salumi, Kraft Foods Italia SpA vs. az Associazione fra produttori per la tutela del „Salame Felino”, La Felinese Salumi SpA, Salumificio Monpiù Srl, Salumi Boschi Fratelli SpA, Gualerzi SpA, Alinovi Tullio di Alinovi Giorgio & C. Snc, Salumificio Gastaldi di Gastaldi Franco & C. Snc, Boschi Cav. Umberto SpA, Fereoli Mario & Figlio Snc, Salumificio Ducale Snc di Morini & Tortini, Fereoli Gino & Figlio Snc, Ronchei Srl, Salumificio B.R.B. Snc

méltányos díjazást biztosítsanak egy adott termék tulajdonságaiért és jellemzőiért, illetve előállítási módjáért, b) egyértelmű tájékoztatást nyújtsanak a földrajzi eredethez kapcsolódó különleges jellemzőkkel rendelkező termékekről, ezáltal lehetővé téve a fogyasztók számára, hogy tájékozottabb vásárlási döntéseket hozzanak, amint az a 1151/2012/EU Rendelet (18) preambulumbekzdését is előírja. Védelmük célja továbbá a tisztességes használat biztosítása és a fogyasztók megtévesztésére alkalmas gyakorlatok megelőzése (1151/2012/EU Rendelet (29) preambulumbekzdése és az 1308/2013/EU Rendelet (97) preambulumbekzdése).

Ezt az álláspontot tükrözik vissza az Európai Bíróság joggyakorlatának iránymutatásai, függetlenül attól, hogy az Európai Unió Szellemi Tulajdoni Hivatala által hozott döntések elleni fellebbezések tárgyalása során, vagy az előzetes döntéshozatali eljárásban adott válaszokban jöttek létre ezek a döntések.

Irodalomjegyzék

- Calboli, Irene, Montagniani, Maria Lilla: *Handbook of Intellectual Property Research: Lenses, Methods, and Perspectives*, Oxford University Press, 2021 DOI:10.1093/oso/9780198826743.003.0004,
- Calboli, Irene, Ginsburg, Jane C., 2020: *The Cambridge Handbook of International and Comparative Trademark Law*, Cambridge University Press, <https://doi.org/10.1017/9781108399456>
- <https://www.cambridge.org/core/books/cambridge-handbook-of-international-and-comparative-trademark-law/89635A9E3B1BEF12EFC92D0405589D14> (letöltés időpontja: 2022.04.30.)
- Csécsy György: *Védjegyjog és piacgazdaság*, Novotni Alapítvány a Magánjog Fejlesztéséért, Miskolc, 2001
- Millisits Endre: Porto/Port kontra Port Charlotte, avagy végső döntés előtt az Európai Bíróság a földrajzi árujelzők és az európai uniós védjegyek közötti néhány konfliktus kérdésében, *Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle*, 122 (2017) 5, 47.o-58.o. <https://www.szttnh.gov.hu/sites/default/files/files/kiadv/szkv/szemle-2017-05/03-millisits.pdf> (letöltés időpontja: 2022.04.30.)
- Sanders, Anselm Kapelman: Geographical Indications as Property: European Union Association Agreements and Investor–State Provisions, in: *Geographical Indications at the Crossroads of Trade, Development, and Culture focus on asia-pacific*, 2017. <http://dx.doi.org/10.1017/9781316711002> (letöltés időpontja: 2022.04.30.)
- Tattay Levente, Pintz György, Pogácsás Anett: *Szellemi alkotások joga*, Pázmány Press, 2011
- *The Trademark Reporter, Annual Review of EU Trademark Law, 2019 in Review*, 109 (2019) 2
- EUIPO, 2021: *Overview of CJ/GC Case Law, 01.01.2019-31.12.2022*